

Doručování písemností

Informační podklad k návrhu nařízení, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech

Podklad k dokumentu Rady č. 9622/18
září 2018
zpracovala: Jana Francová

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 5
- Stanovisko vlády ČR: 7
- Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:..... 7
- Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR: 7

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Doručování písemností	Typ řady: interní
Zpracovala: Francová, J.	První vydání řady: říjen 2004
Číslo: Podklad k dokumentu č. 9622/18	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: září 2018	Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
Soudní spolupráce; doručování	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

NÁVRH NAŘÍZENÍ

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (doručování písemností)

KOM(2018) 379 v konečném znění, kód Rady 9622/18
Interinstitucionální spis 2018/0204/COD

- **Právní základ:**
Článek 81 Smlouvy o fungování Evropské unie.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
6. 6. 2018
- **Procedura:**
Řádný legislativní postup.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 30. července 2018, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 13. srpna 2018 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Návrh je v souladu s principem subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**
V květnu 2018 Evropská komise představila dva návrhy na novelizaci již existujících nařízení – nařízení o doručování¹ a nařízení o dokazování². Jejich společným cílem je **modernizace a digitalizace justiční spolupráce v přeshraničních občanských a obchodních věcech v celé EU**. Mají zlevnit, zefektivnit a zjednodušit přístup ke spravedlnosti v občanských a obchodních věcech pro občany i podniky.

Při představení návrhu nařízení, jímž se mění nařízení o doručování (dále jen „návrh“), komisařka pro spravedlnost, spotřebitele a rovnost žen a mužů Věra Jourová, do jejíhož portfolia náleží generální ředitelství, které návrhy novel připravilo, uvedla: „Každý rok se v EU vede přibližně 3,4 milionu přeshraničních řízení v občanských a obchodních věcech. Stále více lidí žije, studuje a pracuje v jiných zemích EU a stále více podniků expanduje za hranice. Tento návrh jim zajišťuje rychlejší a cenově dostupnější přístup k přeshraniční spravedlnosti.“

Hlavním cílem navrhované změny nařízení o doručování je **zavedení povinnosti soudů zasílat si písemnosti elektronickou cestou** – tzn. soudy budou mít povinnost přeshraniční elektronické výměny písemností. V současnosti si soudy dvou členských států zasílají písemnosti v přeshraničních případech poštou, což je pomalé a vznikají při tom určité náklady. Přejedem z papírové na elektronickou komunikaci by se mohlo v celé EU ušetřit přibližně 30 až 78 milionů

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (doručování písemností) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1348/2000.

² Nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech.

eur ročně. Současně návrh zavádí jednotnou doručenkou pro písemnosti zaslané lidem a podnikům poštou, protože Evropská komise identifikovala jako jeden ze zásadních problémů spojených s přeshraničním doručováním písemností vzájemně se lišící a špatně vyplněné doručenky. Odhaduje se, že tímto vylepšením by se mohlo ušetřit více než 2,2 milionu eur ročně.

Představení návrhu těsně předcházelo zveřejnění **Srovnávacího přehledu EU o soudnictví 2018**³, z něhož vyplynulo nedostatečné využívání nástrojů informačních a komunikačních technologií v některých členských státech. Komise v této souvislosti uvedla, že ve více než polovině členských států je možnost učinit podání v elektronické podobě jen omezená nebo vůbec neexistuje.⁴ Zlepšování účinnosti vnitrostátních systémů soudnictví je trvalou prioritou evropského semestru – ročního cyklu koordinace hospodářských politik v EU, v jehož rámci v roce 2018 vydala Rada na návrh Komise doporučení v této oblasti pěti členským státům: Chorvatsku, Itálii, Kypru, Portugalsku a Slovensku.

Návrh je předkládán v rámci programu Komise pro účelnost a účinnost právních předpisů REFIT. Jeho předložení předcházely veřejná konzultace, odborné konzultace na zasedání expertní skupiny pro modernizaci justiční spolupráce v občanských a obchodních věcech, pracovní diskuze na zasedání Evropské soudní sítě, posouzení dopadů schválené Výborem pro kontrolu regulace.

Stávající nařízení o doručování z roku 2007

- S účinností od 13. listopadu 2008 nahradilo nařízení č. 1348/2000, jehož předchůdkyní byla Úmluva o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech z roku 1997, která však nikdy nevstoupila v platnost – její obsah nařízení 1348/2000 převzalo.
- Jeho cílem bylo zavést rychlý, bezpečný a standardizovaný postup předávání soudních a mimosoudních listin v občanských nebo obchodních věcech mezi stranami sídlícími v různých zemích Evropské unie⁵.
- Nařízení se použije na **občanské a obchodní věci, kdy musí být soudní nebo mimosoudní písemnost zaslána z jedné země EU do druhé za účelem předání v druhé zemi EU**.
- Nevztahuje se na daňové, celní, správní věci ani na odpovědnost státu za jednání nebo opomenutí při výkonu státní moci. Nařízení se také nepoužije, pokud není známa adresa osoby, již má být písemnost doručena.
- Nařízení stanovuje, že přijímající subjekt musí učinit všechny kroky nezbytné k tomu, aby byla písemnost předána co nejdříve, nejpozději však do jednoho měsíce od jejího obdržení.
- Nařízení zavádí jednotný formulář pro informování adresáta o právu odmítnout přijetí doručované písemnosti v okamžiku, kdy byla doručena, a o možnosti zaslat písemnost přijímajícímu subjektu zpět do jednoho týdne od doručení.
- Nákladům vyplývajícím z činnosti soudního úředníka nebo osoby příslušné podle právních předpisů přijímacího členského státu EU musí odpovídat jediný pevný poplatek, který dotyčný stát stanoví předem a který dodržuje zásadu proporcionality a nediskriminace.
- Členské státy EU určily subjekty, které jsou příslušné k zaslání a přijímání písemností. Poskytly Evropské komisi názvy a adresy těchto subjektů, jejich místní příslušnost, způsoby přijímání písemností a akceptované jazyky.⁶

³ Tisková zpráva dostupná zde: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3932_cs.htm, srovnávací přehled zde: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/effective-justice/eu-justice-scoreboard_cs.

⁴ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3991_cs.htm.

⁵ S výjimkou Dánska. Dánsko uzavřelo 19. října 2005 paralelní dohodu s Evropským společenstvím o doručování soudních a mimosoudních písemností v občanských nebo obchodních věcech, která rozšiřuje ustanovení nařízení o doručování písemností a jeho prováděcí opatření na Dánsko. Dohoda vstoupila v platnost dne 1. července 2007 (viz Úř. věst. L 300, 17.11.2005, s. 55; Úř. věst. L 120, 5.5.2006, s. 23).

⁶ V případě ČR jsou určenými odesílajícími subjekty okresní soudy, krajské soudy, vyšší soudy, Nejvyšší soud, Nejvyšší správní soud, soudní exekutoři, okresní státní zastupitelství, krajská státní zastupitelství, vyšší státní zastupitelství,

- Členské státy EU také určily jeden ústřední orgán, který je pověřený poskytováním informací odesílajícím subjektům, hledáním řešení veškerých obtíží, které mohou vzniknout při zasílání písemností určených k doručení, a předáváním žádostí o doručení příslušnému přijímajícímu subjektu, a to ve výjimečných případech a na žádost odesílajícího subjektu.⁷

- **Obsah a dopad:**

Mezi hlavní navrhované změny obsažené v návrhu patří:

1. Nové znění článku 1 nařízení

Stávající věcnou působnost nařízení o doručování („*Toto nařízení se použije na občanské a obchodní věci, kdy musí být soudní nebo mimosoudní písemnost zaslána z jednoho členského státu do druhého za účelem doručení v druhém členském státě.*“) je navrženo upravit tak, že se bude rozlišovat mezi doručováním mimosoudních písemností, u nichž zůstane zachována stávající úprava (tj. použije se na doručování mimosoudních písemností v občanských a obchodních věcech, které musí být zaslány z jednoho členského státu do druhého), a soudních písemností, u nichž návrh stanoví, že se nařízení vztahuje na všechny situace, kdy má adresát bydliště v jiném členském státě. Tímto způsobem se návrh snaží ukončit současnou nesprávnou praxi, kdy je žalovaným stranám v jiném členském státě doručováno prostřednictvím alternativních nebo fiktivních způsobů doručení písemností na území odesílajícího členského státu v souladu s procesními právními předpisy odesílajícího členského státu bez ohledu na informaci o zahraniční adrese žalované strany, kterou má soud nebo justiční orgán, u něhož je vedeno řízení, k dispozici.

2. Nový článek 3a

Komunikace a výměna písemností mezi odesílajícími a přijímajícími orgány bude probíhat elektronicky prostřednictvím decentralizovaného informačního systému sestávajícího z vnitrostátních informačních systémů propojených pomocí bezpečné a spolehlivé komunikační infrastruktury. V případech neočekávaných a mimořádných narušení informačního systému je možné použít alternativní (tradiční) komunikační prostředky.

3. Nový článek 3c

Jedná se o jedno ze stěžejních ustanovení návrhu, podle něž členské státy musí poskytnout pomoc se zjištěním místa pobytu příjemce v jiném členském státě. Návrh nabízí tři alternativní možnosti (1. právní pomoc prostřednictvím orgánů určených členskými státy, 2. poskytování přístupu k veřejným rejstříkům obsahujícím bydliště prostřednictvím portálu e-justice nebo 3. poskytování podrobných informací prostřednictvím portálu e-justice o dostupných nástrojích pro vyhledávání osob na území daného členského státu), z nichž alespoň jednu musí každý členský stát poskytovat osobám domáhajícím se svých práv z jiného členského státu. Členský stát musí Komisi oznámit, kterou ze tří možností bude podle nařízení nabízet.

4. Nový článek 7a

Nový článek reflektuje skutečnost, že podle právních řádů některých členských států mohou mít zahraniční strany řízení povinnost jmenovat zástupce pro účely doručování písemností v rámci řízení těmito stranám v členském státě řízení. Tato možnost by byla k dispozici teprve poté, co byl příslušné straně řádně doručen návrh na zahájení řízení. Pokud si však účastník

Nejvyšší státní zastupitelství. Přijímajícím orgánem jsou okresní soudy, místně příslušné podle adresy, na niž má být adresátovi doručeno. Akceptovanými jazyky jsou čeština, angličtina, němčina, slovenština.

⁷ Ministerstvo spravedlnosti ČR (mezinárodní odbor civilní).

řízení nezvolí zástupce pro doručování ani nedal souhlas s elektronickým doručováním, návrh umožňuje, aby se v jiném členském státě doručovalo v souladu s právem dožadujícího státu.

5. Nové znění článku 8

V souladu s judikaturou Soudního dvora návrh upravuje postup týkající se práva adresáta odmítnout přijetí písemnosti, jestliže není sepsána v patřičném jazyce ani do takového jazyka přeložena.

6. Nové znění článku 14

Návrh ukládá poskytovatelům poštovních služeb, aby při doručování písemností poštou podle nařízení používali zvláštní doručenkou (potvrzení o přijetí). Odstavec 3 tohoto článku zavádí v reakci na judikaturu Soudního dvora minimální pravidla týkající se osob, které mají být považovány za způsobilé „náhradní příjemce“, jestliže poskytovatel poštovních služeb nemůže písemnost předat osobně adresátovi.

7. Nové znění článku 15 – přímé doručení

Toto ustanovení rozšiřuje oblast působnosti stávajícího článku ve dvou aspektech: zaprvé již nevyžaduje, aby byl žadatel osobou zúčastněnou na řízení, čímž umožňuje, aby tento způsob doručování využívaly odesílající subjekty a soudy, u kterých je řízení vedeno. Zadruhé by přímé doručení bylo v budoucnosti použitelné na území všech členských států (poznámka PI: V ČR neexistuje koncept přímého doručování, kdy se účastník řízení či jiný dožadující subjekt (kromě soudu) může přímo obrátit na soudní úředníky nebo jiné příslušné osoby za účelem doručení písemností).

8. Nový článek 15a

Návrh zavádí elektronické doručení písemností jako další alternativní metodu doručování podle nařízení. Toto ustanovení tento druh doručování písemností fakticky považuje za rovnocenný doručení poštou. Ustanovení umožňuje elektronické zaslání písemnosti z uživatelského účtu odesílatele přímo na uživatelský účet příjemce jako platný způsob doručování písemností podle nařízení za předpokladu, že je splněna jedna z alternativních podmínek: (a) písemnosti jsou zaslány a přijaty pomocí kvalifikovaných služeb elektronického doporučeného doručování ve smyslu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 (poznámka PI: Podle stanoviska Ministerstva vnitra není informační systém datových schránek kvalifikovanou službou elektronického doporučeného doručování), nebo (b) adresát po zahájení řízení udělil výslovný souhlas s tím, aby soud nebo orgán, u kterého je řízení vedeno, konkrétní uživatelský účet používal pro účely doručování písemností během daného řízení.

9. Nové znění článku 19

Nové znění tohoto článku přináší zásadní změnu ohledně povinnosti vynaložit přiměřené úsilí s cílem informovat žalovaného o zahájeném soudním řízení a dále dvouletou prekluzivní lhůtu pro přípustnost žádosti o prominutí zmeškání lhůty pro podání opravného prostředku.

Dopad na státní rozpočet a právní řád ČR:

Podle gestora – ministerstva spravedlnosti - lze očekávat značné finanční náklady v souvislosti s vybudováním decentralizovaného IT systému, jeho napojením a následnou údržbou. V současné době však nelze odhadnout konkrétní částku.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Ministerstvo spravedlnosti obecně návrh vítá, nicméně má k němu několik zásadních výhrad – zejména pokud se jedná o novou úpravu přímého doručování v čl. 15. Zároveň má obavy z výše nákladů, jež si decentralizovaného IT systému, jehož prostřednictvím by mezi sebou měly komunikovat notifikované orgány.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

V Evropském parlamentu bude návrh projednávat Výbor pro právní záležitosti (JURI), zpravodajem je Sergio Gaetano Coferati (S&D).

- **Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR:**

Výbor pro evropské záležitosti PS PČR projednal dokument dne 5. 9. 2018 a usnesením č. 130 přijal tyto závěry:

Výbor pro evropské záležitosti

1. **bere na vědomí** návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění Nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech (o dokazování) a rámcovou pozici vlády ČR k němu a návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (doručování písemností) a rámcovou pozici vlády ČR k němu;
2. **souhlasí** s obecným cílem návrhů, kterým je zjednodušení fungování vnitřního trhu, s čímž souvisí i poskytnutí efektivního rámce pro přeshraniční soudní spolupráci;
3. **žádá vládu ČR**, aby jej informovala o projednávání těchto návrhů v Radě a o postoji, jaký při tomto projednávání zaujme;
4. **postupuje** tyto návrhy nařízení pro informaci ústavněprávnímu výboru.